

Nadzór pedagogiczny
System Ewaluacji Oświaty

RAPORT Z EWALUACJI PROBLEMOWEJ

SZKOŁA PODSTAWOWA IM.ŚW KRÓLOWEJ JADWIGI
W KALINIE
Kalino

Kuratorium Oświaty w Łodzi

Wstęp

Prezentowany raport sporządzono na podstawie zebranych i przeanalizowanych w procesie ewaluacji zewnętrznej informacji na temat wartości działań podejmowanych przez szkołę/placówkę w zakresie wymagań:

1. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się
2. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej

Wyniki badania stanowią podstawę do podejmowania decyzji skierowanych na zapewnienie wysokiej jakości organizacji procesów kształcenia, wychowania i opieki prowadzonych w szkole lub placówce oraz ich efektów.

Opis metodologii

Badanie zostało zrealizowane w dniach 05-10-2020 - 09-10-2020 przez zespół wizytatorów ds. ewaluacji, w skład którego weszli: Małgorzata Kopka, Jerzy Śnieć. Badaniem objęto 56 uczniów (ankieta i wywiad grupowy), 31 rodziców (ankieta) i 16 nauczycieli (ankieta i wywiad grupowy). Przeprowadzono wywiad indywidualny z dyrektorem placówki, grupowy z pracownikami niepedagogicznymi, a także obserwacje lekcji i analizę dokumentacji. Na podstawie zebranych danych został sporządzony raport, który obejmuje podstawowe obszary działania szkoły lub placówki.

Informacje o szkole/placówce

Nazwa placówki	SZKOŁA PODSTAWOWA IM.ŚW KRÓLOWEJ JADWIGI W KALINIE
Patron	Św. Królowa Jadwiga
Typ placówki	Szkoła podstawowa
Miejscowość	Kalino
Ulica	TADZIN
Numer	24
Kod pocztowy	95-030
Urząd pocztowy	RZGÓW
Telefon	0422141077
Fax	0422141077
Www	spkalino.szkoły.lodz.pl
Regon	00115791000000
Publiczność	publiczna
Kategoria uczniów	Dzieci lub młodzież
Charakter	brak specyfiki
Uczniowie, wychow., słuchacze	133
Oddziały	8
Nauczyciele pełnozatrudnieni	15.00
Nauczyciele niepełnozatr. (stos.pracy)	7.00
Nauczyciele niepełnozatr. (w etatach)	4.69
Średnia liczba uczących się w oddziale	16.63
Liczba uczniów przypadających na jednego pełnozatrudnionego nauczyciela	8.87
Województwo	ŁÓDZKIE
Powiat	łódzki wschodni
Gmina	Rzgów
Typ gminy	gmina miejsko-wiejska

Kontekst funkcjonowania szkoły/placówki: szkoła jest małą kameralną placówką zajmującą parterowy budynek z wewnętrznym patio. Jest dobrze wyposażona, posiada odpowiednią liczbę sal lekcyjnych, pracownię komputerową, bibliotekę, świetlicę, salę gimnastyczną z szatniami, pokój zabaw dla uczniów klas "0"-III, gabinet pielęgniarki, oraz pomieszczenia administracyjne. Dysponuje zewnętrznym placem zabaw, miasteczkiem ruchu drogowego, siłownią zewnętrzną, boiskiem wielofunkcyjnym. Szkoła zapewnia bezpieczeństwo uczniom i tak jest powszechnie postrzegana. Współpracuje z instytucjami pracującymi na rzecz środowiska lokalnego i współorganizuje imprezy, uroczystości i akcje integrujące mieszkańców. Uczestniczy w realizacji projektów służących jej rozwojowi, np. "Kod do przyszłości".

Obraz pracy szkoły/placówki

Wszyscy nauczyciele współpracują ze sobą w ramach powołanych przez dyrektora zespołów. Planując przebieg procesów edukacyjnych nie zawsze jednak uwzględniają oczekiwania uczniów, których zdaniem nauczyciele zrozumiale tłumaczą zagadnienia, lecz przedstawiają je nie zawsze w sposób interesujący. Zbędne komentarze nauczyciela czasami deprymują uczniów. Nauczyciele są zaangażowani w pracę zespołową. Ich współpraca koncentruje się przede wszystkim na planowaniu i organizowaniu różnorodnych działań. W mniejszym stopniu obejmuje realizację i modyfikację przedsięwzięć. Udzielana przez nauczycieli wzajemna pomoc jest skuteczna. Dzięki niej udało się rozwiązać problemy wychowawcze, takie jak np. eliminowanie fobii szkolnej, skrócenie czasu adaptacji ucznia do nowych warunków. Panując pracą nauczyciele w niewielkim stopniu uwzględniają stwarzanie uczniom możliwości powiązania różnych dziedzin wiedzy i lepszego rozumienia otaczającego ich świata. Działania w tym zakresie są okazjonalne. Dobierane przez większość nauczycieli treści, metody i formy pracy pozwalają uczniom na odwołanie się do wiedzy przedmiotowej. Uczniowie mają mały wpływ na przebieg procesu uczenia się. Podczas zajęć głównie mieli możliwość wyboru sposobu notowania ważnych informacji, możliwość wyboru tempa pracy (nie pytano ich np. czy chcą pracować samodzielnie, czy w parach). Nauczyciele skutecznie zapoznają uczniów z celami uczenia się i oczekiwaniami. Podczas zajęć stosowali różnorodne metody pracy. Z informacji nauczycieli wynika, że wybór metod i form pracy uwarunkowany jest specyfiką przedmiotu, realizowanymi celami, doświadczeniem nauczyciela oraz wiedzą i zdolnościami uczniów. Pominięto potrzeby uczniów, ich sposób percepcji oraz preferencje, co sprawia, że zdaniem połowy uczniów stosowane przez większość nauczycieli metody zachęcają do nauki. Połowa jest odmiennego zdania. Nauczyciele oceniają uczniów zgodnie z przyjętymi kryteriami. Zebrane informacje pozwalają stwierdzić, że nauczyciele powszechnie udzielają informacji zwrotnej w preferowanej przez większość uczniów formie. W opinii uczniów i ich rodziców otrzymywana informacja zwrotna jest użyteczna. Większość nauczycieli zachęca uczniów do pracy i tworzy atmosferę sprzyjającą uczeniu się. Przynajmniej połowa uczniów deklaruje zgłaszanie nauczycielom niezrozumiałych kwestii i brak obaw w zadawaniu pytań. Podczas zajęć uczniowie śmiało odpowiadali na pytania i prezentowali efekty swojej pracy, co wskazuje na skuteczność działań nauczycieli. Obserwacje zajęć i wypowiedzi uczniów wskazują, że działania nauczycieli rozwijające umiejętność uczenia się nie są powszechne. Nauczyciele pozyskują informacje o wcześniejszych osiągnięciach uczniów i wykorzystują je do planowania pracy. Na podstawie sformułowanych przez nauczycieli wniosków trudno jest wskazać spójność pomiędzy zakresem prowadzonych analiz i wdrażanymi działaniami, natomiast poprawa wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki, zauważalna przez nauczycieli wyższa frekwencja i większe zaangażowanie uczniów na lekcjach wskazują, że planowanie dydaktyczne i jego realizacja jest adekwatne do zdiagnozowanych osiągnięć uczniów. Nauczyciele realizują cele i zadania ujęte w postawie programowej. Uczniowie na większości lekcji wykorzystują zdobywaną wiedzę i umiejętności. Zadania przewidziane dla uczniów podczas lekcji najczęściej służą zapamiętaniu wiadomości lub zastosowaniu umiejętności i pojęć. Wszyscy nauczyciele monitorują nabywanie wiadomości i umiejętności przez uczniów zadając pytania, sprawdzając sposób wykonywania zadań lub stwarzając możliwość zadawania pytań. Wnioski z analizy wyników monitorowania są wykorzystywane przez nauczycieli do planowania zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania lub doskonalenia słabiej opanowanych umiejętności. Na podstawie opinii uczniów można stwierdzić, że podejmowane przez nauczycieli działania nie zawsze są adekwatne do rozpoznanych możliwości uczniów (uczniowie nie mają wystarczającego czasu na wykonanie zadania, nie wszyscy nauczyciele dopytują o trudności ucznia przy wykonywaniu zadania). Odnosząc się do przedstawionych przez dyrektora i nauczycieli

efektów należy uznać, że działania nauczycieli podejmowane w wyniku wdrażania wniosków z monitorowania i analizowania osiągnięć uczniów są skuteczne.

Wyniki ewaluacji

Wymaganie:

Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się

Obszar badania: Planowanie i organizacja procesów edukacyjnych w szkole lub placówce służy rozwojowi uczniów. I/1

Nauczyciele szkoły indywidualnie lub w ramach zespołów przedmiotowych i zespołu wychowawczego wybierają i modyfikują programy nauczania, piszą plany zajęć dodatkowych i kół zainteresowań, analizują opinie i orzeczenia, składają do dyrektora zapotrzebowanie na materiały edukacyjne i wyposażenie pracowni. Uczniom szkoły podoba się praca w grupach oraz gdy nauczyciele nie forsują dużego tempa pracy. Uczniom nie podobają się niezapowiedziane kartkówki, niepotrzebne komentarze nauczycieli, nierówne traktowanie uczniów. Według większości uczniów nauczyciele zrozumiale tłumaczą zagadnienia. Na większości obserwowanych zajęciach uczniowie aktywnie uczestniczą w lekcji, chętnie wykonują zadania i ćwiczenia. Niecałe 30 procent uczniów zostało zainteresowanych tematem lekcji w dniu badania ankietowego.

Obszar badania: Nauczyciele, w tym pracujący w jednym oddziale, współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych. I/2

Wszyscy nauczyciele pracują z zaangażowaniem w 7 powołanych przez dyrektora zespołach. Z wypowiedzi dyrektora i analizy dokumentacji wynika, że przedmiotem ich zainteresowania są: wymiana doświadczeń, organizacja imprez, realizacja podstawy programowej oraz przygotowanie do egzaminu. W opinii dyrektora nauczyciele zajmują się również "organizacją procesów zachodzących w szkole, koordynowaniem działań i zwiększeniem ich skuteczności". W ramach zespołów: ustalają zestaw programów nauczania, modyfikują programy nauczania dla danego oddziału, organizują lekcje koleżeńskie i analizują realizowane działania oraz efekty nauczania.

Obszar badania: Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy. I/3

Nauczyciele współpracując ze sobą prowadzą rozmowy nieformalne oraz dyskusje podczas zebrań rady pedagogicznej i zespołów zadaniowych, dzielą się wiedzą i doświadczeniem, wspólnie ustalają tematykę szkoleń, zapraszają specjalistów pomocnych w rozwiązaniu problemu. Efektami współpracy są m.in.: wyeliminowanie bójek podczas przerw, opracowanie i wdrożenie punktowego systemu oceny zachowania. Jako przykład efektywnego współdziałania nauczycieli dyrektor wskazał: ustalenie i wdrożenie jednolitych działań wobec ucznia z fobią szkolną (uczeń poprawnie funkcjonuje w szkole) oraz działania mające na celu poprawę relacji pomiędzy uczniami (nowi uczniowie dobrze adaptują się do społeczności szkolnej, są akceptowani przez zespoły koleżeńskie).

Obszar badania: Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. I/4

Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie zwrócili uwagę na okazjonalne uwzględnianie tematyki międzyprzedmiotowej na lekcjach, co jest spójne z obserwacjami zajęć oraz wypowiedziami ankietowanych uczniów. W odczuciu uczniów odwoływanie się do wiedzy z innych przedmiotów oraz do aktualnych wydarzeń w kraju i na świecie oraz wiązanie tematyki lekcji z życiem codziennych rzadko ma miejsce w szkole. Podczas obserwacji zajęć na 1/5 uczniowie mieli możliwość powiązania wiedzy z innego przedmiotu lub przywołania swoich doświadczeń pozaszkolnych.

Obszar badania: Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. I/5

Uczniowie mają niewielki wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Uczniowie mogą mieć wpływ na tempo pracy, sposób notowania oraz na wybór terminu klasówki lub sprawdzianu. Sporadycznie mają możliwości wyboru zadań wykonywanych w szkole lub w domu. Rzadko są zachęceni do wyrażania opinii o tym jak się będą uczyć. Opinie uczniów znalazły swoje odzwierciedlenie w obserwacjach zajęć (najczęściej uczniowie mieli możliwość wyboru tempa pracy - na 4 z 10 zajęć). Połowa ankietowanych uczniów deklaruwała zgłaszanie propozycji tego, co dzieje się na lekcjach, a 1/3 że nie zgłaszała żadnych propozycji w szkole. Należy zauważyć, że pojawiające się podczas obserwowanych zajęć propozycje uczniów były akceptowane lub wykorzystywane przez większość nauczycieli do pracy.

Obszar badania: Uczniowie znają stawiane przed nimi cele i formułowane wobec nich oczekiwania. I/6

Nieco więcej niż połowa uczniów zna i rozumie cele większości lekcji oraz potrafi wskazać czego się nauczyli. Prawie wszyscy ankietowani uczniowie deklarują znajomość stawianych im oczekiwań. Na większości obserwowanych zajęć nauczyciele przedstawili wymagania lub stworzyli warunki do odkrycia ich przez uczniów. Na wszystkich obserwowanych zajęciach nauczyciele przedstawili ich cele.

Obszar badania: Nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału. I/7

Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie poinformowali, że systematycznie stosują różnorodne metody pracy, których wybór podyktowany jest wiedzą, umiejętnościami i osobowością nauczyciela, wyposażeniem pracowni, realizowanymi treściami, czasem przeznaczonym na ich realizację oraz zdolnościami, wiekiem i wiedzą uczniów. Stosowane metody zachęcają do nauki na wszystkich lub prawie wszystkich lekcjach nieco więcej niż połowę ankietowanych uczniów. Podczas obserwowanych zajęć nauczyciele najczęściej stosowali: pracę z podręcznikiem, instruktaż, objaśnienie lub pogadankę. Na wszystkich lekcjach uczniowie pracowali samodzielnie, na mniej niż połowie zajęć w parach.

Obszar badania: Sposób informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój. I/8

W opinii uczniów i rodziców wszyscy nauczyciele oceniają uczniów zgodnie z przyjętymi zasadami. Większość nauczycieli udziela informacji zwrotnej zachęcającej do uczenia się, głównie w preferowanej przez uczniów formie krótkiego ustnego komentarza do ustnej lub pisemnej wypowiedzi. Dzięki informacji zwrotnej uczniowie wiedzą jak się uczyć, poznają swoje mocne i słabe strony. Wiedzą też jak nadrobić zaległości. Najczęściej towarzyszącym ich ocenianiu uczuciem jest postanowienie poprawy. Nieco ponad połowa uczniów twierdzi, że wszyscy lub prawie wszyscy nauczyciele informują ich o postępach w nauce. Odnosząc się do dnia badania ankietowani uczniowie zauważyli, że niewielu nauczycieli przedstawiło kryteria oceniania zadań do wykonania na lekcji. Obserwacje zajęć wskazują, że większość nauczycieli udziela uczniom informacji zwrotnej, podkreśla prawidłowo wykonane elementy pracy ucznia oraz daje wskazówki jak poprawić zadanie lub wypowiedź.

Obszar badania: Nauczyciele motywują uczniów do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach, tworząc atmosferę sprzyjającą uczeniu się. I/9

W opinii rodziców większość nauczycieli szanuje uczniów i dba o dobre relacje między dziećmi. Nieco więcej niż połowa nauczycieli częściej chwali dzieci, niż krytykuje, wierzy też w możliwości dziecka. W odczuciu zdecydowanej większości uczniów w szkole nie ma nauczycieli, którzy wyśmiewają się z uczniów, są natomiast uczniowie wyśmiewający się z innych. Opinie uczniów o panującej atmosferze pracy są zróżnicowane. 20 z 31 ankietowanych uczniów na większości lekcji nie boi się popełniać błędów, na co też wskazują obserwacje zajęć. 16 z 31 nie boi się powiedzieć, że czegoś nie rozumie (na 4 z 10 obserwowanych zajęć zadawali pytania odnoszące się do tematu). Na większości lekcji nauczyciele starali się motywować uczniów do pracy i budowali atmosferę sprzyjającą uczeniu się. Uczniowie nie są anonimowi dla pracowników szkoły, którzy swoją postawą i okazywanym uczniom zainteresowaniem współtworzą przyjazną atmosferę.

Obszar badania: Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się. I/10

W opinii uczniów nauczyciele rozmawiają z nimi jak się uczyć, zwłaszcza do egzaminu. Niektórzy mówią im jak robić przydatne notatki, jak zapamiętać istotne informacje. Wypowiedź jest spójna z wypowiedziami ankietowanych w dniu badania. Bardzo rzadko umożliwiają wzajemne ocenianie swoich prac lub wybór wykonywanych zadań. Na nielicznych lekcjach uczniowie rozwiązują zadania zaproponowane przez siebie. Podczas obserwowanych zajęć na większości lekcji nauczyciele stwarzali uczniom możliwość wzajemnego uczenia się od siebie, udzielali wskazówek jak zapamiętać ważne informacje lub tworzyć przydatne notatki. W odczuciu tylko 1/3 ankietowanych uczniów większość nauczycieli daje wskazówki jak najlepiej się uczyć. Z wypowiedzi ankietowanych w dniu badania uczniów wynika, że bardzo rzadko pracują w grupach. Większość uczniów pomaga sobie nawzajem. Więcej niż połowa ankietowanych uczniów otrzymało wskazówkę jak zapamiętać ważne informacje. Należy podkreślić, że wszystkie odpowiedzi ankietowe uczniów są bardzo zróżnicowane i wymagają głębszej analizy.

Wymaganie:

Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej

Obszar badania: W szkole lub placówce realizuje się podstawę programową z uwzględnieniem osiągnięć uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego. II/1

Nauczyciele pozyskują informacje o wcześniejszych osiągnięciach ucznia na podstawie analizy dokumentacji oraz rozmów z rodzicami uczniów. Na tej podstawie typują uczniów do udziału w zajęciach zespołów wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych oraz rozwijających zainteresowania. Modyfikują plany pracy, dostosowują metody i formy pracy do potrzeb uczniów. Efektami podejmowanych działań są m.in.: zaangażowanie uczniów podczas lekcji, wysoka frekwencja, wyeliminowanie zjawiska drugoroczności oraz sukcesy w konkursach. W ocenie dyrektora skuteczne okazało się wprowadzenie dodatkowych zajęć z języka polskiego i matematyki przygotowujące uczniów do egzaminu. Praca z testami, rozwiązywanie testów próbnych i analiza wyników z uczniami przyczyniły się do poprawy wyników egzaminu ósmoklasisty.

Obszar badania: Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej i wykorzystują je podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. II/2

W opinii ankietowanych nauczycieli na wszystkich lub na większości lekcji kształtowane są takie umiejętności jak: sprawne komunikowanie się w języku polskim, poszukiwanie i porządkowanie informacji z różnych źródeł. Na nieco więcej niż połowie zajęć uczniowie mają możliwość wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym, kreatywnego rozwiązywania problemów, oraz pracy zespołowej. Najrzadziej kształtowanymi umiejętnościami są: sprawne komunikowanie się w językach obcych, wykorzystywanie technik mediacyjnych do rozwiązywania problemów, aktywnego udziału w życiu kulturalnym szkoły. Wszyscy ankietowani deklaruwali realizację celów i zadań wynikających z podstawy programowej, na co wskazują obserwacje lekcji. Podczas obserwowanych zajęć najczęściej kształtowaną umiejętnością było sprawne komunikowanie się w języku polskim (4/10). Uczniowie biorący udział w ankiecie zauważyli, że mniej niż połowa nauczycieli zachęca ich do pracy różnymi sposobami. Zdobywaną na lekcjach wiedzę wykorzystują na większości lekcji. Zadania wykonywane przez uczniów na zajęciach pozwalały im najczęściej na demonstrowanie wiedzy (7/10) lub zastosowanie umiejętności i pojęć (6/10).

Obszar badania: Podstawa programowa jest realizowana z wykorzystaniem warunków i sposobów jej realizacji. II/3

W opinii dyrektora i nauczycieli uczestniczących w wywiadzie w szkole, w związku z wdrażaniem warunków realizacji podstawy programowej, dokonano licznych zmian organizacyjnych, jak np.: zorganizowanie i wyposażenie w niezbędne pomoce pracowni przedmiotowych, wyposażenie sal lekcyjnych i świetlicy w sprzęt multimedialny, zaktualizowanie oprogramowania, dostosowanie księgozbioru, utworzenie boiska wielofunkcyjnego oraz rowerowego placu menelowego. Wszyscy ankietowani nauczyciele wskazali wiele stosowanych przez siebie systematycznie elementów wskazujących na uwzględnianie w swojej pracy warunków i sposobu realizacji podstawy programowej. Podczas obserwowanych zajęć elementami tymi były głównie: główne cele kształcenia przedmiotowego (8/10), zapewnienie uczniowie ciągłości i kontynuacji w nabywaniu wiedzy przedmiotowej (7/10), kluczowe zadania nauczyciela przedmiotu (5/10) oraz zalecane formy aktywności ucznia (4/10).

Obszar badania: W szkole lub placówce monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego ucznia, z uwzględnieniem jego możliwości rozwojowych, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz. II/4

Wnioski z monitorowania i analizy osiągnięć uczniów są wykorzystywane przez nauczycieli do wzbogacania oferty szkoły o dodatkowe zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i rozwijające zainteresowania uczniów oraz modyfikacji sposobu oceniania zachowania uczniów. Umożliwiając monitorowanie osiągnięć dzieci rodzicom wprowadzono dziennik elektroniczny. Działania podejmowane przez nauczycieli zdaniem rodziców uczestniczących w ankiecie spełniają swoją funkcję (dziecko może zadać pytanie, kiedy czegoś nie rozumie, brać udział w wybranych przez siebie zajęciach, poprawić ocenę, z której nie jest zadowolone). Wszyscy ankietowani nauczyciele deklarują stosowanie wielu, różnorodnych sposobów monitorowania nabywania wiadomości i umiejętności przez uczniów. Podczas obserwowanych zajęć wykorzystywali przede wszystkim: zadawanie pytań i sprawdzanie sposobu wykonywania zadań. Wszyscy nauczyciele wskazują na wykorzystanie wniosków z monitorowania np. do modyfikowania metod pracy, wzbogacania warsztatu pracy. W opinii uczniów większość nauczycieli pyta ich co jest łatwe i zrozumiałe, ale pytanie o trudności nie jest powszechne, podobnie jak stwarzanie możliwości pracy nad zadaniem odpowiednio długo i poprawy oceny.

Obszar badania: Wdrażane wnioski przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się i nauczania. II/5

Analiza dokumentów oraz wypowiedzi dyrektora i nauczycieli wskazują na poprawę wyników egzaminów z języka polskiego i matematyki w stosunku do ubiegłego roku. Nauczyciele wskazali też na sukcesy uczniów w konkursach, zwłaszcza z języka angielskiego, brak zjawiska drugoroczności oraz poprawę zachowania uczniów. Odnosząc się do konkretnych przykładów wykorzystania wniosków z monitorowania osiągnięć uczniów zwrócili uwagę głównie na działania wychowawcze eliminujące fobię szkolną, treść lub poprawiające relacje między uczniami. W opinii uczniów miarą sukcesu są przede wszystkim dobre oceny, ogólne zadowolenie z przedmiotu np. "jestem zadowolony z polskiego" lub wyróżnienie w konkursie.

Wnioski

1. Stosowane przez większość nauczycieli metody pracy rzadko stwarzające uczniom możliwość powiązania różnych dziedzin wiedzy i doświadczeń pozaszkolnych są skuteczne w zapamiętywaniu i odtwarzaniu wiadomości, ale w niewystarczająco czynią uczniów odpowiedzialnymi za własny rozwój.
2. Powtarzające się rokrocznie wnioski z analizy osiągnięć uczniów wskazują na brak trafności dokonywanych (deklarowanych) przez nauczycieli modyfikacji planów pracy.
3. Przekazywana przez nauczycieli informacja zwrotna w preferowanej przez uczniów i ich rodziców formie pozwala uczniom na odkrycie swoich mocnych i słabych stron, co motywuje ich do poprawy wyników w nauce i pozytywnie wpływa na zaangażowanie podczas lekcji.